

IZHAJA VSAK DAN

Moji ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, esmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačilnice in stožljive v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdatke „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 5-20, za pol leta Kren 2-00.

Vai depisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naredni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

POLIT. DRUŠTVO „EDINOST“

sklicuje

za jutri, dne 18. junija

ob 8. uri zvečer

velik manifestacijski

shod

v veliko dvorano „Nar. D.“ v Trstu.

Dnevni red:

Italijansko vseučiliščno vprašanje in naše zahteve na šolsk. polju.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

ODBOR

političnega društva „Edinost“.

Državni zbor.

Za beneške Slovence.

DUNAJ 16. — Zbornica je nadaljevala specijelno debato o proračunu. Slovenski posl. dr. Korošec je izjavil, da jugoslovanski miso v principu proti italijanski pravni fakulteti, a oni zahtevajo, da se postopa glede vseh vseučiliščnih vprašanj v smislu enakopravnosti vseh narodov. (Odobranje).

Govornik je zavrnil vmešavanje Italije v naše notranje zadeve ter rekel, da gre Italijanom v Avstriji prav dobro in da se podpira njihova prizadevanja. Nasproti temu mora govornik opozoriti vlado na 42000 Slovencev v Italiji, ki ne uživajo nikakih pravic niti v šoli, niti v uradih in katere se zanemarija tudi v gospodarskem oziru. Ker avstrijska vlada že dopušča, da se vmešavajo tuje vlade v naše zadeve, naj bi se pobrigala tudi za Slovence v Italiji, s katerimi se sramotno postopa. (Odobranje pri jugoslovanih).

Posl. Dniestrzanski (Malorus) je kritiziral postopanje naučnega ministra nasproti Malorusom, pri čemer je prišlo do hudega incidenta. Podpredsednik je poklical na red posl. Petruszewicza radi mejklica: „naučnega ministra naj bi se oklofutalo.“ Posl. Budzynowski, ki je zaklical: „lopov je“, je bil tudi pozvan na red.

Za posl. Wastanom je govoril drugi generalni govornik Tomašek. Potem je poslanec Petruszewicz izrazil obžalovanja umaknil svoj žaleči mejklic proti naučnemu ministru. Seja je bila zaključena ob 11.15 ponoči. — Prihodnja seja bo jutri ob 10. uri predpoludne.

BRZOJAVNE VESTI.

Nemška narodna zveza za italijansko fakulteto na Dunaju.

DUNAJ 16. Nemška narodna zveza je s pretežno večino sklenila sporočiti vladi,

PODLISTEK.

Jurkica Agičeva.

Povest.

Hrvatski spisal Ka. Šandor-Gjelaki. - Prevel Fr. Orel.

Smiljanec je med tem molčal. Ni prišel, da jej reče samo „z Bogom“. Glavno mu je bilo, da jej izpove svoje čute ter jo zasnuje. Poštenjak, kakor je bil, je ravno iz tega razloga vzel seboj Haramijo.

— To je strašno —! — je vzdihnila Jurkica naposled. Po tem sožalnem vzdihu je Smiljanec minila plašnost, ki jo je bil izazval oni poprejšnji strogi izraz na deklinem licu. Nadaljevala je: — „Ah, nikar ne žalujte! Ko bi znali, kako so ljudje!“ Ah! No — morda odide lahko —? — in lice se jej je zopet zresnilo. Sedaj je Smiljanec zopet postal plah. „Ona torej niti od daleč ne sluti, kako hudo mi je, ko jo zapuščam!“ — je pomislil sam pri sebi. Odločil se je, da stvar uredi pismeno.

da je nemška narodna zveza pritrčila vladnemu načrtu, da se italijanska pravna fakulteta provizorično namesti na Dunaj.

Hrvatsko-srbska koalicija.

ZAGREB 16. (Ogr. biro). O posvetovalnih izvrševalnega odbora hrvatsko-srbske koalicije, ki se je vršilo v torek in sredo, se objavlja sledeče: Odbor se je posvetoval o izjavi, ki jo poda hrvatska delegacija v ogrskem državnem zboru. Ob tej priliki se je razpravljalo o vsem razmerju hrvatsko-srbske koalicije do ogrske vlade kakor tudi o stanju javnih stvari v Hrvatski. Po temeljiti, obširni razpravi se je pripravilo materijal, o katerem bo v nedeljo popoludne izvrševalni odbor vnovič razpravljaj in sklepal.

Atentator Cerajić.

ZAGREB 16. (Ogr. biro). Kakor se od strani policije poroča, so našli v stanovanju atentatorja Cerajića, kjer je isti v zadnjih časih stanoval, tudi nekoliko anarhističnih spisov. Policija meni, da je Cerajić, ki je bil bolan in je popolnoma zanemaril svoje študije, izvršil čin iz obupa. Doselej ni nikakih znakov, da bi imel Cerajić kake sovedce ali sokrivce.

TURČIJA.

SOLUN 16. Vojaška oblastnija v Elasonu poroča, da je 30 mož močna grška četa pod vodstvom nekega častnika prekorajčila mejo. Četa ima seboj dve z municijo natovorjeni živali. Vojaštvo je odšlo, da jih zasleduje.

SOLUN 16. Okolu 100 Črnogorcev pod vodstvom srbskega častnika Martinovića je blizu Gusinje napadlo neko turško strelnico. Dva vojaka sta bila ubita, trije pa ranjeni. Se le dospela ojačenja so prisilila Črnogorce, da so se umaknili.

Albanci in turški prestolonaslednik.

SOFIJA 16. (Bolg. ag.) Albansko društvo Dašir je v imenu albanske kolonije potom turškega odposlanstva izročilo adresu turškemu prestolonasledniku povodom njegovega obiska. V adresi izraža društvo čustva zvestobe Albancev in prosi prestolonaslednika, naj posreduje pri sultanu v smislu, da se zapriče v Albaniji politika miru in civilizacije. Če bi se bilo — pravi adresa — za ekspedicijo čet porabljeni milijone odmenilo za pouk, potem bi bila dežela že pomirjena. Stari režim ni za Albance storil ničesar, naj novi režim tega ne posnema.

Za nemško-angleški sporazum.

LONDON 16. — Tukaj se je osnoval stolni cerkveni odbor za povspenjevanje nemško-angleških mirovnih prizadevanj. Nadškof Chanterburški je izjavil, da je pripravljeno prevzeti predsedstvo. Mesta predsednikov dobi večina anglikanskih škofov in načelniki rimsko-katoliške cerkve.

Požar papirnice na Reki.

REKA 16. Sinoči je izbruhnil požar v skladišču papirnice tvrdke Smith & Meyanier. Ogenj se je tako hitro razširil, da je skladišče v najkrajšem času pogorelo do tal. Škode je nad 200.000 K.

Vremenska katastrofa v Srbiji.

BELIGRAD 16. V Švilajnaciu in okolici je neurje tako razsajalo, da je velik del prebivalstva prišel na beraško palico. Od tisoč hiš je ostal le mal del nepoškodovan. Do sinoči so našli 62 mrtičev. V vaseh ob Resavi je voda odnesla mnogo hiš s prebi-

— A kake, prosim vas, še predvčeršnjim pri Maleševičevih, onega predpoludne, v torek še — niste omenili ničesar. Niste-li prosili sami?

— Premeščen sem iz službenih obzirov. A imam povsem gotove sumnje, da je moje premeščenje izzval Žunić.

— Zakaj ravno on? — se je potegnila Jurkica zanj, ker ga ni hotela že v naprej soditi krivo, a videla je nemalokrat, kako prijazen je bil Žunić proti Smiljanici. Domislila se je takoj onih malenkostnih pojavov na zabavi pri Maleševičevih, pa tudi tega, kako je doktor Glavarević takoj opozoril Smiljanica na čudne in besne Žunićeve poglede. A še sedaj ni mogla pogoditi, iz kakega razloga bi Žunić postopal tako.

— Kak povod k temu pa bi mogel imeti Žunić? — je vprašalo dekle.

— Jaz sam ne vem — je odvrnil on, prebledel povsem ter nadaljeval: — Čuvajte se ga, zelo nevaren človek je! Jaz vam — no, da, — ne morem, niti ne smem izraziti svojih misli. A imam temeljitih dokazov za svoje sume. Ne mislite, da morda zato, ker mu je jedno oko spačeno. Ne strinjam se z latinskim pesnikom, ki pravi: „Čuvaj se zaznamovanih!“ A Žunić je široko poznan kakor strašen človek.

valci vred. Listi prinašajo grozna poročila o nesreči v moravski dolini.

Potres.

DUNAJ 16. Seismografični aparati c. kr. centralnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko so zabeležili danes zjutraj dva močna potresa. Prvi je imel svoje ognjišče v daljavi 2200 km. bržkone v južno-vzhodni meri. Ognjišče drugega je bilo oddaljeno približno 14.000 km. Prvi potres je začel ob 5. uri 20', maksimum 0.1 mm resničnega zemskega tresenja ob 5. uri 30', konec 6. uri zjutraj. Drugi potres je pričel ob 7. uri 50', konec ob 11. uri predpoludne.

FLORENCA 16. Aparati tukajšnjega observatorija so zabeležili ob 8. uri 50' zjutraj silen potres, katerega ognjišče je bilo oddaljeno okolu 2000 km.

PULA 16. Potresni aparati hidrografičnega urada so registrirali danes zjutraj dva daljna potresa. Prvi je pričel ob 5. uri 20' 4" zjutraj. Maksimum 1.3 mm ob 5. uri 27' 39". Pri drugem, ki je imel katastrofalen značaj, je pričelo skoraj dve uri trajajoče tresenje zemlje ob 7. uri do 27', maksimum ob 7. uri 56' 15" je znašal 5 mm. Daljava prvega potresa se ceni na 2000 km., drugega na 13.000 km.

TRST 16. Na tukajšnjem pomorskem observatoriju so danes zjutraj zabeležili potresni aparati dva potresa. Prvi, katerega ognjišče je bilo oddaljeno 6200 km., je pričel ob 5. uri 20' 38", maksimum 15 mm ob 5. uri 36' 17", konec ob 6. uri 15'. Drugi potres, katerega ognjišče je bilo oddaljeno 240 km. je pričel ob 7. uri 50' 14", maksimum 10 mm ob 7. uri 30' 22', konec ob 8. uri 2' zjutraj.

Povodnji.

INOMOST 16. Reka In je upadla za pol metra. Tirolski namestnik baron Spiegelfeld se ni mogel dosedaj osebno podati v kraje prizadete po povodnji, ker so vse komunikacije razdejane.

REUTTE 16. (Tirolsko). Državna cesta je poškodovana na 8 mestih. Vsak promet je nemožen. Več mostov je odnesla voda. Vasi so pod vodo. Tukajšnji vodovod in elektrarna sta poškodovane, tako, da je Reutte brez razsvetljave in brez vode. Dež je po noči prenehal.

BUDIMPEŠTA 16. Nad Budimpešto je ob 1. uri popoludne razsajala nevihta s silnim nalivom. Strela je udarila v grško-katoliško cerkev in je vžgala notranjo opremo, ogenj so pa kmalu pogasili. Gasilci so posredovali v 80 slučajih, ker je voda poplavila nižje ležeče prostore.

DENNINGEN 16. (Gor. Alzacija). Narasla voda Rene je odnesla tukajšnji ladijski most, ker se je ob mostu zajelo mnogo lesa. Razbitki tega mosta so razdejali ladijski most pri Neunburgu. Na plavajočih razbitkih tega mosta se je nahajalo 30 ljudi, ki so jih pozneje rešili pri Blodelsheimu.

BERN 16. Škoda, ki so jo povzročili nalivi v vzhodni Švici, je ogromna. Razun na Sv. Gotharski železnici je pretrgan promet tudi na progji Curih—Kur, na Glarnski, Zihltalski in Ementalski železnici. V mnoge kraje so bile odposlane čete. Prebivalce vasi Utzendorf so morali rešiti na čolnih. V Curihu je morala plinarna ustaviti delo, tako, da je bil del mesta v minoli noči nerazsvetljen.

CARIGRAD 16. Vali iz Erzeruna poročajo o velikih poplavih v njegovem okraju.

Nisem jaz prvi, ki ga je on opisal. A da tudi ne bi bilo onega razloga, na katerega mislim jaz, — je pa ta, da se je hotel izkazati, kako vdano podpira vlado! Pa me je opisal skoraj kakor zbesnega! Takim potem upa postati čim preje podžupanom.

— No, da, da, a ne ravnaite se po besedah, ki jih izreka ljudstvo, — mu je presekala besedo Jurkica.

— Imam dokazov v roki. Doktor je bil Nalješkovič dober z menoj, zaupal mi je, da ga je Žunić nagovarjal, naj pregleda vse moje knjige, moja pisma, in ako najde kaj sumljivega, naj mu takoj prijavi. A odkar je Nalješkovič name hud, videl sem ga, kako je od časa do časa hitel k Žuniću.

— Torej? —
— Nalješkovič se jezi na vas, ker niste znali ceniti njegove Mice, — se je vmešal v besedo Haramija. Smiljanec je zardel, mahnil nezadovoljno z roko po zraku, pa nadaljeval:
— A, razen z Nalješkovičem videl sem ga tudi v družbi z nekim Židom, ki sem ga jaz moral obsoditi, radi česar me je ta ovajal na vse strani, da sem nestrpen naroden pretiranec, da preganjam ljudi madžarske, meške in srbske narodnosti, — a revež ni niti znal, da sem jaz Srb.

Mesto Kalek je bilo razdejano. Utonilo je na stotine oseb, mnogo jih je bilo ranjenih.

Dunaj 16. Glasom brzojavnega poročila je vojna ladija „Cesarica Elizabeta“ dne 16. t. m. dospela v Jokohamo, kjer ostane tri tedne.

BOSNA.

Bosanski deželni zbor.

SARAJEVO 16. Seja je bila otvorjena ob 10.30 predp. Pred prehodom na dnevni red je povzel besedo predsedujoči podpredsednik Šola ter izjavil: Po včerajšnji slovesni otvoritvi bosansko-hercegovskega dežel. zbora je nekdo, ki je bil gotovo ne-normalnega duha, napravil atentat na našega visokospoštovanega deželnega načelnika. To zločelo je nas vseh globoko pretreslo in jaz sem se prepričal, da je to užalostilo tudi prebivalstvo naših dežel. Predsedstvo je njegovi ekscelenci že izreklo svoje ogorčenje na tem činu in jej čestitalo na srečni rešitvi.

Čutim se vezanega, tudi tukaj javno podati izraza našemu obžalovanju o tej nesreči. Mejtem ko zahvaljujemo Boga za obvarovanje našega visokospoštovanega dežel. načelnika ter zagotavljamo nj. ekscelenco naših simpatij, je naše mnenje to, da se tak človek izključi sam iz človeške družbe. — (Odobranje).

Sledilo je na to čitanje daljnjih dežel. nemu zboru poslanih brzojavk, mejtemi tudi od kluba hrvatsko-srbske koalicije v Zagrebu, od drž. poslanca dr. Kramača, dr. Masaryka itd.

SARAJEVO 16. Z volitvijo deželnega sveta ter verifikacije zveza in disciplinarnega odseka je bil dnevni red današnje seje izcrpljen. — Podpredsednik Šola je potem zaključil sejo in določil prihodnjo na soboto. — Dnevni red se objavi pismenim potom.

Pozdravi ob otvoritvi bosanskega deželnega zbora.

Bosanski deželni zbor so pozdravili o priliki otvoritve: Posl. Tuškan in Šurmin imenom hrvatsko-srbske koalicije, dr. Lorković imenom hrvatske napredne stranke, prof. Masaryk imenom čeških realistov. V vseh teh treh brzojavkah se povdarja idejo narodnega edinstva Hrvatov in Srbov in dr. Massaryk je še posebej povdarjal željo, naj bi se novi sabor na svojem delovanju spominjal, da sta Bosna in Hercegovina sestavni del 10-milijonskega hrvatsko-srbskega naroda.

Dr. Kramar je brzojavil imenom „Češkega kluba“, ter izrazil željo, da bi se bosansko-hercegovinskemu saboru posrečilo čim preje doseči one kompetencije v vršenju naravnih pravic, ki so že priznane drugim narodom v Avstriji. Češki radikalci so izrazili željo, da bi novi sabor deloval za narodno svobodo in da reši Bosno in Hercegovino za Slovanstvo.

Dr. Šušteršič pa je imenom „Slovenskega kluba“ poslal sledečo brzojavko:

Državnozborski „Slovenski klub“ pošilja predsedništvu bosanskega deželnega zbora svoj bratski pozdrav z iskreno željo, da bi bilo Vaše patriotično delo deželno božje blagoslova. *Bog ohrani najmlajšo sestro v krogu jugoslovanskih dežel habsburške monarhije.* Živeli poslanci!

„Zveza Jugoslovanov pa je poslala sle-

— A po čem veste vi, da vas je on ovadil?

— Prosim vas, povsod se je hvalil s tem. Taka zver, v človeški obliki, — ne misli na posledice, ki sledijo ovadbi. Dovolj jej je, da je zadostila svoji strasti in želji po osveti, a v svrhu tega cilja se poslužuje tudi najpodležjih sredstev. Tako tudi moj židovčič. Ni ga bilo sram svojega čina, nasprotno: razkladal ga je povsod. Da nisem uradnik, bila bi se kukavica bala in molčala, a tako — vedel je dobro, da ne smem, a niti nočem rabiti — kola.

— Taki so torej ti ljudje?

— Taki, taki! Pred njimi ni nihče gotov, — niti sam sveti Peter v nebesih, da ne bi ga jutri obdolžili, da je pri sosedovih pokral gosi. Pa celo pri nas! Pogostoma me obhaja misel, da je v našem narodu ovadba narodni znak, — celo izreden pojav v življenju našega naroda. Verujte mi, našega naroda ne uničuje ne ideja, ne meč, naše ljudi ugonablajo le ovadbe: jedne napravljata ta najstrašnejši in najsrmatnejši greh v moralne razbojniko, a druge — žrtve njihove — napravljata bedne, — sužnje današnje Hrvatske.

(Pride še.)

dečo brzojavko: Vaši krvorodni bratje v „Zvezi jugoslovanskih poslancev“ v državnem zboru iz Dalmacije, Istre, Kranjske, Štajerske, Koroške in Goriške, pozdravljajo vas pristrčno povodom otvorjenja deželne zbornice in obžalujejo, da je Vašemu deželnemu zboru odkazan le ozek delokrog, ter, da mu ni dano, da bi skupno z nami deloval za skupno blaginjo.

Vprašanje zastav.

Dr. Mandić suspendiran?

Iz Sarajeva poročajo, da so zahtevali voditelji strank, da se ima razobesiti na deželni hiši le srbske in hrvatske zastave, a ne pa madjarske in cesarske, a niti bosansko deželno ne. Voditelji so grozili, da se sicer ne udeleži noben poslanec seje. Vlada je to vprašanje v tem smislu rešila, da na mestni hiši, v kateri se vrše seje deželne zbornice, ni bilo razobešenih nikakih zastav, dočim so razobešene na poleg mestne hiše se nahajajoči policijski zgradbi deželne in državne (to se pravi madjarske in cesarske) zastave.

„Pokret“ pa javlja, da je vlada naložila dr. Mandiću da razobeši: avstrijsko, madjarsko, cesarsko in deželno zastavo. Dr. Mandić pa se temu ukazu ni pokoril, ter je razobešil hrvatsko, srbsko, deželno in cesarsko zastavo.

Radi tega, da se govori, da bo dr. Mandić suspendiran.

V Sarajevu da je vse solidarno z Mandićem. Ta „Pokretova“ vest vsekako dosega še ni od nobene strani potrjena.

GOVOR

drž. poslanca dr. Rybářa na proračunski razpravi v seji zbornice poslancev dne 14. junija 1910.

Vlada in nje večina.

Visoka zbornica! Po vsakem glasovanju v tej zbornici, na katerem se je vladi pripetila kaka nezgoda, ko se jej niti z glasovi ministerskih poslancev ni posrečilo dobiti večine, hité oficijozno z zatrjevanjem, da gre le za slučajno večino opozicije, da pa sicer vladna večina zvesto in trdno stoji na strani vlade, in če tudi ta vladna večina ni posebno velika, da vendar na podlagi delavnega programa trdno drži za vlado. Nu, gospoda moja, ta glasovanja, ki so dokazala, da vladne večine v resnici niso velike, so bila simptomatična za položaj vlade v tej zbornici. Vlada je menila, da bo mogla se svojo takozvano delavno večino dalje veržiti, in se je nadejala, da se še nadalje vzdrži na krmilu.

Šola — politikum.

Ali, prišel je vendar moment, ko naj ta večina poda dokaz svoje moči. Nastopilo je vprašanje, ko ni šlo za navadno dovoljenje proračuna, za dovoljenje novincev in druge takozvane „državne potrebe“, marveč za vprašanje, ki se dotika interesa jednega plemen v monarhiji, in sicer je to italijansko vseučiliščno vprašanje. Vzlic temu, da vse stranke današnje vladne večine zagotavljajo, da goje simpatije do zahtev Italijanov, noče se vladi posrečiti in se jej doslej ni posrečilo, da bi vladne stranke pripravila do tega, da se izjavijo za te vladne predloge.

Tako se širijo razne vesti o krizah v zbornici. Govori se celo, da se žuga z demisijsko, da celo z razpuščenjem zbornice. In zakaj vse to? Radi enega enostavnega šolskega vprašanja. Že ta okolnost, da more kal šolsko vprašanje v Avstriji zadobivati toliko važnosti, dokazuje zadostno, da razmere v Avstriji niso zdrave. Marija Terezija je značila šolo kakor politikum, kakor se je to že večkrat naglašalo; ali Marija Terezija gotovo ni mislila na politikum, do katerega se je danes razvilo šolsko vprašanje.

Šolsko vprašanje danes ni le politikum, ampak je tudi vprašanje moči, ki je narodi in sicer močnejši narodi v Avstriji izkoriščajo v to, da tlačijo slabše narode in jih ovirajo v njihovem razvoju in njihovi povzdigi.

Italijansko vseučiliščno vprašanje in Jugoslovani.

Po teh mojih uvodnih besedah se bo morda kdo čudil, da Jugoslovani nasproti visokoškolski zahtevi Italijanov dozvedno — ali prav za prav resnično — sovražno nastopajo, kakor se nam to tudi očita od raznih strani. Nu, gospoda moja, jaz sem že v enem prejšnjih svojih govorov tozadevno preciziral naše stališče in se čutim, žal, prisiljenega, da tu deloma ponovim svoja tozadevna izvajanja, kajti isti argumenti, o katerih sem menil, da sem jih že ovrgel, se zopet navajajo proti nam od različnih strani.

Očita se nam, da je od naše strani naravnost — kako naj rečem? — nelepo, da pobijamo tako šolsko vprašanje, ko imamo sami šolskih zahtev v največjem izobilju. Ali ravno to je vzrok, da se danes iz taktičnih razlogov moramo postavljati proti zahtevi Italijanov. Isti Italijani, ki danes zahtevajo, naj se jim dovoli visoka šola, nočejo tam, kjer imajo moč, kjer so gospodarji v hiši, nam dovoliti niti ljudske šole! Opetovano sem jaz že opozarjal na to, da nam v Trstu Italijani nočejo dovoliti niti ljudske šole vzlic dejstvu, da je že v samih naših privatnih ljudskih šolah 1200

v šolski obisk obvezanih otrok, ne všteti vseh onih otrok, ki dobivajo pouka v italijanskih komunalnih šolah in nemških državnih šolah!!

Gospoda moja! Italijani so si stvar predstavljali jednostavno, nego se — kakor kaže — razvija. Ko je lanskega leta njihovo vseučiliško vprašanje padlo vsled slovenske obstrukcije, se jim je začelo vendar nekaj dani, da s samo podporo vlade in podporo Nemcev ne bodo mogli dobiti vseučilišča in so se tozadevno italijanski konservativci in italijanski socialni demokrate obrnili do nas z vprašanjem, da-li bi ne bilo možno priti ob tem vprašanju do poravnave, do kompromisa? Kakor sem že omenil, smo se mi izjavili pripravljeno za to; bili smo pripravljeno stopiti v pogajanja in ta so se tudi v resnici vršila. Ker pa je perfekcioniranje sporazuma odvisno od italijanskih mogotcev v Trstu, so nam izjavili naši italijanski kolegi, da morajo povprašati za mnenje te italijanske mogotce v Trstu. Čakali smo na odgovor in, gospoda moja, še danes čakamo na ta odgovor! Kaj so italijanski liberalci odgovorili, tega ne vemo. Čitali smo sicer v listih, da odklanjajo na kratko vsaki kompromis, da so celo izjavili v svojih glasilih, da se raje odreko vseučilišča, nego da bi nam dovolili bilo tudi najmanjšo ljudsko šolo na tržaških tleh; ali oficijelne izjave nismo še do danes dobili nobene. Popolnoma neutemeljeno in krivično je torej, ako se nam očita celo od prijateljske strani, ali se nas vsaj opozarja, naj bi v tem vprašanju vendar odnehali, naj vendar stopimo v pogajanja! (Pride še).

Trst ali Dunaj?

Trst, 16. junija 1910.

Rešitev vprašanja italijanske pravne fakultete je pred durmi. Boj za sedež še vedno ni dobojevan. Baron Bienerth je zagrozil nemškim strankam že v drugič z demisijsko vsega kabineta, ako bi glasovale za Trst. Italijani pa še vedno grozijo, da v slučaju neugodne rešitve izstopijo iz vladne večine in preidejo k opoziciji. Groznje torej na obeh straneh, a konec vseh koncev bo bržkone kompromis. Da Italijani sami ne smatrajo svojih groženj za resne, dokazuje dejstvo, da so na poslednjih dveh glasovanjih v proračunski debati glasovali za vlado in s tem Bienerthu rešili življenje za nekaj časa. Socialno-demokratski „Lavoratore“ jih je vsled tega napadel in jim očital nedoslednost.

Italijanski liberalci in klerikalci se sicer izgovarjajo, da še vedno upajo v ugodno rešitev vseučiliškega vprašanja, a vlada stoji slejkoprej na znanem stališču, da univerza za nas ne sme v Trst pod nobenim pogojem! Predvčerajšnjim je imela vlada z nemško-nacionalno zvezo dolgo konferenco, katere so se udeležili ministri Bienerth, Stürgkh in Hohenburger, torej trojica, ki je nemškim nacionalcem najbližja. (Glej brz. poročilo v včerajšnji in dan. številki!) Vsi trije so razlagali svojim ljubljencem že znano vladno formulo, ki „zadovolji vse“, in pihali nemškim nacionalcem na srce, naj se pokorijo vladi in v smislu kompromisnega predloga glasujejo za Dunaj, sicer da ministerstvo odstopi. Nemško-nacionalna unija se je že izrekla za Dunaj. Zdi se, da kompromisni predlog vlade, naj se fakulteta ustanovi provizorično na Dunaju in to za dobo 3 let, ni naletel pri Italijanih na tisti odpor, kakor je bilo pričakovati.

Včerajšnji „Piccolo“ se ne izreka ne za ne proti in pravi, da treba v sedanjem momentu odločitev prepustiti poslancem in njihovim glasovom, medtem ko „Independent“ odklanja vsak kompromis. Tudi italijanski visokošolci povdarjajo še vedno geslo: Trieste o nulla!

Na vsak način je izhod iz skrajno zamotanega položaja odvisen od Italijanov. V slučaju, da sprejmejo kompromisni predlog vlade, se jim priključijo brez družega tudi Nemci in Bienerth je rešil sebe ter proračun. Ali pa Italijani ne sprejmejo kompromisa in glasujejo proti proračunu. Vendar bi znal Bienerth tudi v tem slučaju dobiti večino. Zbornica šteje namreč vsega skupaj 512 poslancev.

Na strani opozicije jih je vsega skupaj gotovih 240. — Normalna večina znaša, ako izvzamemo štiri dijake 272 glasov. Ako se absentirajo Italijani, bi znašala večina 257 glasov. Ako pa glasujejo Italijani z opozicijo, bi ta razpolagala z 255 glasovi proti 257 glasom večine. Opozicija bi bila torej v manjšini samo za dva glasa in bi se Bienerth v tem slučaju morda izmuznil saj je že parkrat „zmagal“ s 4—7 glasovi večine.

Seveda ni izključen tudi vladni poraz in demisijska kabineta, česar se Nemci zelo bojijo.

„Neue Freie Presse“ pravi, da bi novi moč prinesel tudi nov zistem. S tem indirektno priznava, kako prijazen Nemcem je Bienerthov zistem.

Četudi pojde Italijanom po njihovi volji, bo še vedno na poti jugoslovanska obstrukcija v proračunskem odseku. Vladne stranke bodo morale napeti vse moči, da jo premagajo. Pa tudi v zbornici menda ne pojde tako gladko, ker bo „Slovenska Enota“ izrabljala vse pomanjkljivosti sedanjega poslovnika in najde novo formo

obstrukcije, ki je po sedanjem poslovniku onemogočena. Vsaj „Presa“ pravi tako. Vsekako je zanimivo, kako se razvzolja ta voz in kako se bodo stvari razvijale na dalje.

Slovensko dijaštvo za svojo staro pravdo.

(Dopis iz Prage).

Sramotno in poniževalno dejstvo, da slovenski dijak lahko dela izpite in poslušá predavanja v vseh drugih jeziki, samo v materinem slovenskem ne, prisililo je slovensko dijaštvo, da se zopet oglasi za svojo staro pravdo. 876 slovenskih visokošolcev mora leto za leto v tujino, ker jim vlada ne da tega, kar bi potrebovali. — Razven tega je ravno sedaj zopet na dnevnem redu italijanska pravna fakulteta. O naši ne govori nihče nič: ne govori in ne poteguje se zanjo domovina, a tudi naši poslanci molčijo. Vlada pa se radi nas Slovencev ne bo razburjala: ona dela z nami, kar hoče, mi pa ji slepo sledimo. Kaj čuda torej, da ravno v takih obupnih razmerah mladina sama ponavlja svoj stari bojni klic po svojih starih zahtevah. Ona sama najbolje ve in čuti, kaj se pravi študirati na tujih, posebno nemških visokih šolah. Ne glede na to, da čuti vsak dan le preziranje in zasmeh, še življenja včasih ni varna. Ve pa tudi akademična mladina, da je v tem boju osamljena. Ne stoji zanjo niti narod, ne stoji zanjo nobena tuja država in ne stojijo zanjo poslanci. Sami smo, sami se bojujemo in sami si moramo priboriti svoje pravice. V takem znamenju se je vršilo tudi v Pragi manifestacijsko zborovanje jugoslovanskega dijaštva. Vsi mnogoštevilni govorniki so povdarjali, da se mora napraviti konec tem za slovenskega študenta sramotnim razmeram, da mora dati vlada tudi nam, kar nam gre. Sprejete so bile sledeče resolucije: 1.) Vstrajamo brezpogojno pri junktimu med italijanskim in slovenskim vseučiliškim vprašanjem. 2.) V slučaju, da se italijanska pravna fakulteta vstanovi v Trstu, zahtevamo, da se vstanovi istotam tudi slovenska pravna fakulteta. 3.) Uvidevamo, da se morejo pripraviti za slovensko vseučilišče z vspehom vršiti le na češkem vseučilišču v Pragi; zato naj se slovenski poslanci zajedno s češkimi najodločnejše zavzemajo za provizorij v Pragi v smislu tozadavnega sklepa akademičnega senata češke univerze. 4.) Zahtevamo reciprociteto vseučilišča v Zagrebu.

To so zahteve, ki jih je stavilo slovensko dijaštvo v Pragi. Še ta teden bodo govorili naši kolegi na Dunaju in v Gradcu za naše zahteve. Od teh svojih pravičnih zahtev akademična omladina ne odstopi. Če bi pa hotela vlada zopet preko nas, oziroma proti nam, pridejo jugoslovanski dijaki na ulico in tam zakličejo vladi: do sem in ne dalje! Vi pa kolegi, ki bivate že v domovini, prirejte shode, poučite ljudstvo in mu povejte, kako da stvari stoji! V vsako vas naše domovine naj pride bojni klic, da naše dijaštvo, ko že morda v kratkem času stopi na ulice, ne bo zopet samo, ampak, da bo za njim stal celokupen narod, ki bo kričal vladi: Tukaj smo in zahtevamo svoje pravice!

Domače vesti.

Členi cesarske hiše v Trstu. Včeraj zjutraj sta z državnim brzovlakom dospela v Trst nadvojvoda Fran Salvator in soproga nadvojvodinja Marija Valerija z otroci in spremstvom. Vsprejeli so jih namestnik princ Hohenlohe in soproga ter predsednik pomorske vlade Delles. Ob 9. uri zjutraj je visoka gospoda s parnikom „Pelagosa“ odpotovala na Brijunske otoke.

Iz šolske službe. Okrajni šolski nadzornik in vodja pripravnice na Proseku g. Ivan Nekerman je imenovan glavnim učiteljem na učiteljsku v Gorici.

„Afera CMD-Lenarčič“. — Iz „Nar. Dnevnika“ posnemljemo:

Nemški listi so prinesli raco, da so od Kotnika Lenarčiču prodana posestva vredna v resnici 2 milijon kron. Z ozirom na to se nam poroča s povsem poučne strani: „Rajni Kotnik je res prodal g. Lenarčiču posestvo Verd za 400.000 K. O tem se je napravil notarski akt. Če bi Kotnik posestvo prodal komu drugemu kot svojemu svaku, ki edini izmed najbližjih sorodnikov more držati to veliko gospodarstvo skupaj, bi bil najbrž posestvo dražje prodal. Pa to je povsem privatna stvar, ki končno nikogar nič ne briga razun finančne uprave, ki preiskuje, če je bila kupnina primerna. Nemški in klerikalni listi delajo na to, da bi g. Lenarčič več pristojbin plačal. Kaj bo imel naš narod od tega, če se cení posestvo višje in plača Lenarčič par tisoč kron fiskusu več, nam ni jasno?! Pribiti pa je treba, da se doslej ni še cenitev izvršila, da niti glede principov cenitev še ni odločeno. Laž je tedaj, kar pišeta „Tagespost“ in „Slovenec“ iz blede zavisti. Za Ciril-Methodovo družbo nima to vprašanje nobenega pomena. Druge seveda bi bila stvar, če bi morala CMD plačati kot univerzalni dedič polovico pristojbine za kupno pogodbo. V pogodbi namreč ni povedano, koga zadenejo pristojbine in drugi troški preuknjžbe in bi v smislu obstoječe judikature se dalo morda razlagati, da vsaka stranka plača polovico, torej polovico Le-

narčič, polovico pa Kotnik oz. njega univerzalni dedič. Ker je pa g. Lenarčič sam izjavil, da on prevzame vse to breme v svojo plačilno obljubo, družbe vsa cenilna zadeva nič ne briga. Sploh je čudno, kako se delajo iz navadne davčne afere javna vprašanja. In tudi naši naslišeniki nasledajo hujskarijam političnih nasprotnikov ter ne pomislijo globlje. — Kar se tiče višine dedščine, ki jo dobi Družba, je bilo Vaše poročilo točno. Že prvi dan po smrti se je vedelo, da dobi Družba 630.000 K, od kojih ima izplačati 207.000 K volil. Ostane tedaj 423.000 K, od katerih je seveda odbiti pristojbino, da ostane okoli 370 tisoč kron. — V zapuščino spada še nekaj vrednostnih papirjev, tako da bo čista dedščina, ki jo Družba dobi, znašala 380.000 K. Tako je uspeh sedaj še nekoliko ugodnejši kot se je prvi dan mislilo. Bolje bi seveda bilo, če bi bilo pol milijona ali 800.000 K, a noben normalen človek ne bo metal kamenja na grob Kotnika, zakaj ni zapustil Družbi še več. Tako „pameten“ je le „Slovenec“, ki je med drugim skuhal veselo vest, da se Lenarčičev sin ženi pri židu Bornu, ki pa nima nobene hčerke.

2000 okrožnic se je razposlalo te dni po mestu in okolici in nekaj po deželi za nabiranje darov za „primorski paviljon“ povodom velike CM slavnosti v Ljubljani dne 3. julija.

Ako bi se vsi tisti, ki so prejeli okrožnico, odzvali s samo 1 kronico, kako bi bile zadovoljne naše prirediteljice gori omenjenega paviljona, kajti nabrale bi 2000 K! Res ne bi bilo lepo, ako ne bi dospeli do omenjene svote. Zato pa poskrbite vsi, da pomorete prirediteljicam do tega uspeha: ako ne z denarjem, pa vsaj s kakim drugim darom, ki ga one spremene v gotov skupiček.

V mestu vsprejemajo v ta namen: g.a Zinka dr. Rybářeva Via Valdirivo štev. 11., g.a c. Milka Mankočeva, Via Fontana 4, Zavod sv. Nikolaja via Farneto 18. in g.a Biček v „Narodnem Domu“. V okolici in drugje pa odbori podružnic.

Damski odbor.

Jubilejne slavnosti družbe sv. Cirila in Metoda bodo po tem le redu: Dne 1. in 2. julija priredi „Adrija“ obrambeni tečaj z važnimi referati o naših ogroženih krajih. V nedeljo dne 3. julija bo dopoldne slavnostna velika skupščina, popoldne pa ljudska veselica v Tivoliju (vicarija). Veselica bo resnično nekaj nenavadnega. Vse planote s sosednimi gozdiči se spremene v pravo orientalsko sejmšče z raznovrstnimi šotori. Točilo se bo vino iz vseh slovanskih pokrajin, stregle bodo naše mile sestrice Štajerke, Tržac, Gorici, Gorenji., a največ pozornosti bodo brez dvoma zbujele brhke Ziljanke v slikoviti narodni noši. Svirale bodo razne godbe, sploh bo razvedrila in bučnega življa na vseh koncih in krajih.

Za veliko Ciril-Methodovo veselico dne 3. julija v Ljubljani se kaže hvalevredno tekmovanje med podružnicami, pa tudi med mnogoštevilnimi prijateljicami družbe. Za sodelovanje se je prijavilo že toliko skupin, da je ves veselčni prostor oddan šotorom. Veselčni odsek prosi torej vse podružnice in prijateljice, ki bi rade imele lastne šotore, naj mesto stroškov za šotore nabirajo v svojem okraju darove ter prinesejo seboj jubilejni dar družbi. Vse cenjene dame, ki imajo blago voljo za sodelovanje, se pri prihodu v Ljubljano pridele obstoječim šotorom, kamor same žele! Obлека poljubna izprehodna. Narodne noše dobro došle! Vse prijateljice in vsi prijatelji družbe pa so naprošeni, naj agitirajo v svojih okrajih za čim večjo udeležbo. Dne 3. julija je narodni praznik vseh Slovencev; skrbimo, da nastopimo v imponujočem številu!

Prijateljice in prijatelji družbe sv. Cirila in Metoda t. j. vse prave Slovenke in vsi idealno navdušeni Slovenci, delujte neumorno v svojem kraju, da bode vse slov. pokrajine častno zastopane na jubilejni slavnosti dne 3. julija v Ljubljani. Posebno so naprošeni podružnični odbori, da skrbje za častno zastopstvo v svojem okolišu. Morda se najdejo premožnejši rodoljubi, ki bi plačali voznino potrebnim, toda idealnim mladim ljudem, ki bodo vedeli še otrokom in vnukom pripovedovati o nenavadno krasnem slavju. Poznamo koroškega rodoljuba, ki ni ravno premožen, a na slične narodne veselice privaja vselej celo vrsto mladine na svoje stroške, ker ve iz lastne skušnjje, da ni lepše prilike za narodno probujo in za trajno rodoljubje, nego so take narodne slavnosti.

Manjšinski seminar, kaj je to? — Seminar se zove praktična šola, šola v kateri se praktično poskuša, česar smo se učili v knjigah (v teoriji). Manjšinsko delo pa imenujemo ono narodno delo, ki tiče tistih Slovencev, ki so v kakem kraju v manjšini, n. pr. nasproti Nemcem na Koroškem in Štajerskem, nasproti Italijanom v Primorju. Manjšinski seminar torej pomenja praktično šolo, v kateri se bo govorilo in razpravljalo o sedanjem stanju koroških, štajerskih in primorskih Slovencev, o njihovem napredovanju in nazadovanju v poslednjem času ter o sredstvih in načinih, kako naj se v bodoče deluje. Da bi bila taka šola za nas potrebna, je jasno. Vsled tega se po inicijativi slov. akad. društva

„Adrija“ v Pragi otvori prvi manjšinski seminar v Ljubljani ob priliki glavne skupščine naše šolske „Ciril-Metooove družbe“, torej dne 1. in 2. prih. meseca, kakor je že javila včerajšnja „Edinost“.

Kdor se hoče udeležiti tega tečaja, se mora prijaviti na upravništvo „Slov. Branika“, Ljubljana, Tržaška cesta 33, ki mu potem doloži vabilo. Dostop pa bo dovoljen le proti izkazu vabila. Torej naj se požuri, kdor se misli udeležiti tega velevažnega tečaja.

Za sokolski posebni vlak v St. Peter pri Gorici o priliki zleta Primorske sokolske župe v nedeljo 19. junija vlada veliko zanimanje in zato je treba, da si udeleženci že preje preskrbe razne listke, ki se dobivajo od danes popoldne naprej pri vratarici „Nar. doma“, na Opčinah v društveni gostilni, na Vrdele v „Nar. domu“.

Cena vožnji tja in nazaj je iz Trsta in Rocola 2-50 K, iz Vrdele in Opčin 2-10 K, za naraščaj do desetega leta pa cena navadnih osebnih vlakov t. j. iz Trsta in Rocola 1-90 K, iz Vrdele in Opčin 1-60 K.

Gibanje vslužbencev c. kr. javnih skladišč. Znano je, da so uslužbenci c. kr. javnih skladišč meseca novembra lanijskega leta uležili po N. D. O. spomenico, v kateri so zahtevali boljše plače, preureditev pokojnine, uvedenje stanovanjske doklade itd. Ravnateljstvo c. kr. javnih skladišč je v svojem delokrogu ugodilo marsikateri zahtevi in predložilo meseca februarja t. l. poročilo trgovinskemu ministerstvu, katero je odobrilo koncesije. Trgovinsko ministerstvo je zopet odstopilo stvar finančnemu ministerstvu v pretresovanje. Da se stvar čim hitreje reši, je strok. tajn. N. D. O. poslalo „Zvezi južnih Slavena“ na Dunaju motivirano spomenico v kateri je zahtevalo čim odločnejše posredovanje pri finančnem ministerstvu.

Kakor nam poroča strokovno tajništvo N. D. O., je včeraj dr. J. Mandič prejel brzojavko iz Dunaja sledeče vsebine: „Zveza intervenirala pri trgovinskem ministru, ki je odgovoril, da se vršijo pogajanja s finančnim ministerstvom. Dr. Rybač, ki je bil tudi v deputaciji, je opozoril na nestabilne delavce. Minister je zatrjeval, da jih je že priporočal namestnik tržaški in da tudi on sam (minister) priznava opravičenost zahteve. Slednjič je izjavil minister deputaciji, da upa po proračunski debati stvar rešiti“. Ako torej ne pride vmes kaka nepričakovana ovira, je upanje opravičeno, da gibanje, začeto lansko leto, prinese vslužbencem c. kr. javnih skladišč one vspehe, o katerih se je govorilo in poročalo na svoječasnem shodu N. D. O.

Na sokolski slavnosti na Proseku 26. t. m. nastopijo sokolska društva tržaškega okraja t. j. Sokol v Trstu, na Vrdele, Opčini in odsek v Barkovljah. Telovadišče bo v bližini južnega kolodvora na prostornem travniku poslanca g. Goriupa. Okrog telovadišča se bo vršila koncem telovadbe ljudska veselica, za katero bodo postavljeni posebni paviljoni, med drugimi tudi paviljon tržaških narodnih dam in pa paviljon za kolo sreče. Ta dva paviljona oskrbe naše vrle dame same in nabirajo zato med prijatelji Sokolstva primerne darove.

Oni, ki hočejo dobrovoljno podariti kaj malega, so naprošeni, da izročijo to gospej Roži dr. Gregorinovi (Nar. dom vhod ul. Galatti), ki vsprejema vse darove za paviljone.

Tržaška mala kronika.

Hišne preiskave. Po nalogu preiskovalnega uradnika in državnega pravdnštva e včeraj pol. po svojih funkcijah izvršila hišno preiskavo v uredniških in upravniških prostorih lista „Independente“, v tiskarni Amati e Donoli, kjer se omenjeni list tiska, na stanovanju odgovornega urednika Marcella Demontij, v pisarnah oziroma v dotičnih stanovanjih mestnih svetnikov, odvetnika Iginija Brocchi in odvetnika dr. Nikole Vidakoviča ter v stanovanjih še nekaterih drugih oseb.

Kakor smo zvedeli, so te hišne preiskave v zvezi z kazensko preiskavo, ki se vrši proti 21 mladičem, ki so bili nedavno aretirani, ker obdolženi velezdaje in motenja javnega minu.

Nagla smrt. — 68-letni Mariji vdovi Lenardon, stan. v ulici dell' Istra št. 4, je včeraj zjutraj nenadno prišlo slabo in je kmalu potem umrla. Zdravnik z rešilne postaje je zamogel konstatirati le smrt.

Teško ranjen v pretepu. Sinoči ob 6.30 je v ulici Capitelli in sicer pred krčmo „Alla Sardella“ iz ničevih razlogov nastal prepir med 28-letnim Ernestom Vianellom, stan. v ulici delle Beccherie št. 26 in 21-letnim kamnosekom Franom Ceglarjem, stanujočim v ul. Ponzianino št. 13. Poslednji je zadal Vianellu z nožem dve rani v spodnji del telesa ter je potem pobegnil. Ali tekla sta za njim dva bosanska vojaka, ga ulovila in izročila redarju. Ranjenca so prene-

sli na zdravniško postajo „Igeo“, kjer so ga morali takoj operirati. Njegovo stanje je opasno.

Nezgoda na delu. Podajac Ivan Codella, star 57 let, stanujoč v ulici Sette Fontane št. 5, ki dela pri neki novi stavbi, je ponesrečil na delu; dva kamna sta mu padla na glavo. — Vsprejeli so ga v bolnišnico.

Javno nasilje. Včeraj popoldne se je težak Erminij Poropat, star 20 let, stanujoč v u. Industria št. 1, podal v bolnišnico, precej pijan. Hotel je govoriti z zdravnikom. Ker pa ga vratar ni hotel pustiti noter, je pijanec začel razsajati. Redarja pa, ki je interveniral, je kar namlatil. Spravili so ga v luknjo.

Koledar in vreme. — Danes: Adolf, šk. — Jutri: Feliks muč.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne 26.° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Bolje vreme ali nestanovitno.

Društvene vesti.

Ustanovni občni zbor podružnice C. M. D. za Barkovlje se bo vršil danes dne 17. m. ob 8. uri zvečer v „Narod. domu“ v Barkovljah. Vsi priglasi člani in drugi prijatelji družbe so uljudno vabljeni, da se udeležijo tega zbora. Sklicatelj.

Krajna skupina prvega avstrijskega društva železniških mojstrov na Dunaju priredi dne 19. junija ob 3. uri popoldne v hotelu „Abazzia“ protestno zborovanje. Ta protest naj bi povodom reorganizacije državnega železništva pripomogel tej kategoriji železniških uslužbencev do primerne službenega dostojanstva.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu

Odborova seja se vrši danes zvečer ob 9. uri v društvenih prostorih. Ker so na dnevnem redu važne stvari glede zleta v St. Peter pri Gorici in na Prosek ter glede rojanskega sokolskega odseka, je nujno potrebno, da se udeležijo vsi bratje odborniki, kakor tudi člani raznih odsekov.

Tržaško podporno in bralno društvo uljudno vabi gg. odbornike in njih namestnike k redni seji danes 17. t. m. ob navadni uri.

„Učiteljsko društvo“ za Trst in okolico naznanja, da bo imelo zelo važno sejo v soboto, 18. t. m. ob 5. uri popoldne. Kdor ima program o fer. kurzih v Brnu, je naprošen, da ga izroči kakemu odborniku (samo za sejo).

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Radi nestalnega vremena se je opera sezona iz gledališča Minerva priselila sinoči v Politeama Rossetti. Danes se v četrti uprizori opera „Mignon“.

MINERVA. Igrala se je Mignon. Velikost gledališča škodi utisu oziroma na diskretnost sodelujočih sil.

Danes odmor. —

Vesti iz Goriške.

Goriški deželni odbornik dr. Stepančič je dobil dopust kakor deželinosodni svetnik, da bo mogel vršiti svoje dolžnosti kekor dež. odbornik.

Kolesarsko društvo „Danica“ v Gorici. Podpisani odbor si šteje posebno dolžnost izreči svojo zahvalo bratskim društvom, posebno „Balkanu“, „Gorici“, „Solkanu“, „Vrtobji“, „Mirnu“, vsem gg. dirkačem itd. za udeležbo in kontrolo ob progah, koder so se vršile cestne dirke. Zahvaljuje se g. dr. Jenku iz Ajdovščine, kateri je na dirki brezplačno opravljal zdravniški posej.

Nadalje tudi vsem cenjenim gospicam, ki so iz posebne prijaznosti do društva sodelovale na šaljivi pošti in gospodom, ki so blagovolili prodajati srečke za novo dvokolo. Še enkrat srčna zahvala in krepak kolesarski „Zdravo“!

Odbor kolesarskega društva „Danica“.

Kolesarsko društvo „Miren“ v Mirnu naznanja gg. članom, da se udeležijo korporativno sokolske slavnosti prihodnje nedelje. Odhod se naznani po okrožnici.

Vesti iz Istre.

Javen shod v Laborju. (Izvirno poročilo). (Zvršetak).

Ker je pouk v materinem jeziku, kakor smo ravnokar slišali, po vseh naravnih zakonih in vzgojevalnih pravilih ter po izjavah vseh merodajnih pedagogov, toliko starejših, kolikor novejših, nedvomno in izključno pravilen in torej za pouk in naobrazbo nujno potreben, koristen in vspešen, kar prizna-

Veliki kinematograf BELVEDERE
TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Petek 17., sobota 18. in nedelja 19. junija 1910:

1) MOČ DEKLICE, sentimentalna igra. 2) MARIJA ANTONIJETA, francoska kraljica. (Zgodov. drama). 3) SREČA PRIDE, KO SE SPI, komično. NB. V ponedeljek 20. komičen večer na čast umetnika gospoda MAKSA LINDERO. Predstava bo trajala eno uro.

Mnenje gospoda dr. P. Borlovan-a, Nagybogsan.

G. J. SERRAVALLO
 Trst.

V odgovor na Vaše pismo Vam sporočam, da sem napravil poizkuse s poslanim mi SERRAVALLO-vim KINA-VINOM Z ŽELEZOM (Vino di China Ferruginoso Serravallo) in da sem bil zadovoljen. Rabil sem ga pri pomajkanju teka, pri malokrvnosti, slabem prebavljanju, pri prebolelih itd. tudi v otroški praksi in povsod z najboljšim uspehom. Bolniki ga jemljejo radi in celo poprašujejo po njem. Priporočal sem Serravallovo Kina-Vino z železom svojim znancem na splošno in priporočam ga lahko vsakomur.

NAGYBOGSAN, 10. aprila 1909. Dr. P. Borlovan.

Svoji k svojim! **Odlikovana krojačnica** Cene zmerne!

August Štular
 Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad.
 (ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

: Izvršuje vsakovrstne obleke :
 najnovejše mode (od 50 Kron naprej)
 in vsakovrstne uniforme.

Naročbe se izvršijo točno. Delo solidno

Zahtevajte najboljši domači kruh
 izboren za namazanje s surovim maslom
 v vseh filijalkah: **Panificio.** Telefon 241

Hranilnica in posojilnica v Lokvi
 registrirana zadruga z neomejeno zavezo vabi ra

redni občni zbor
 ki se bo vršil
 dne 29. junija 1910 ob 4. uri popold.
 v prostorih gospoda A. Muha.

DNEVNI RED:

- 1) Čitanje in odobrenje zbornika zadnjega obč. zbora.
- 2) Poročilo načelstva.
- 3) Odobrenje računskega zaključka za leto 1909.
- 4) Slučajnosti.

Načelstvo.

Umetni : fotografični ateljé
 pri sv. Jakobu - TRST. pri sv. Jakobu - TRST.

ulica Rivo šte. 42 (pritližje)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razgled, posnetke, notranjost lokalov, porcelanske plošče za vsakovrstno spomunike itd. itd. itd.

Posebnost : Povečanje vsakotere fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.

Odprl se je v Šklednju **kinematograf „Adria“**

Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

:: Vsaki torek in petek nov program. ::

VSTOPNINA : I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

POHIŠTVO SOLIDNO : in : ELEGANTNO
 PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
 TRST - VIA MALCANTON - TRST

Priporočamo našim **KOLINSKO CIKORIJO!**
 - - gospodinjam - - - iz EDINE Slovenske Tovarne v Ljubljani. - -

vajo in določajo tudi šolski zakoni in učne naredbe v vseh naprednih državah, posebno pa še v naši mnogojezični Avstriji, dovoljujej si, v povzdigo veljave pouka mladine v materinem jeziku in v čim boljši razvoj in prospelj omike, napredka in blaginje naroda, staviti, in slavni zbor naj blagovoli sprejeti sledečo resolucijo:

Na shodu v Laborju, dne 22. maja t. l. zbrani volilci in roditelji slovesno izjavljajo, da hočejo:

1. delovati z vsemi svojimi silami in zakonito dovoljenimi sredstvi vselej in povsod za pouk v materinem jeziku.

2. zabranjevati ravno tako vsak poskus uvedbe pouka v drugorodnem jeziku.

3. prebivalci vasi Labor in okolice še posebej najodločneje izjavljajo in obvezno zagotavljajo, da se nikdar in po nikomur ne dajo zavesti v to, da bi kdaj dovolili v svoji vasi in okolici vstanovitve šole, v kateri bi se njihova mladina poučevala v ptujem jeziku, ampak odločno in nujno zahtevajo, da se za njihove otroke čim prej ustanovi slovenska ljudska šola na primeren, njihovim krajevnim razmeram odgovarjajočem kraju.

Za besedo je prosil domačin g. Janez Vergan, ki je rekel, da je bila misel za Legino šolo v Laboru sleparska; tudi ni res, da so se nabirali podpisi za isto! To vest so raznesli hudobni jeziki in tako je prišla v javnost. Naj se nima najmanjšega strahu, da bi bila kedaj v Laboru Legina šola! — Oni hočejo šolo v svojem materinem jeziku.

Te besede bi bile povsem blage, če bi bile resnične, a žalibog niso. Menda je bilo govornika sram, da je bil tako daleč zabredel, in zato se je hotel nekoliko oprati.

Ravno on je eden izmed tistih, ki so hoteli Legino šolo. Do tega pa je prišlo vsled neke mržnje med prebivalci bližnje vasi Boršta zaradi šole.

Za njim se je oglašil g. dež. poslanec Pangerc. Najprej se je zahvalil volilcem, da so mu tudi oni oddali glasove ob volitvah. Nadalje je priporočal tudi ta govornik, naj nikar ne mislijo na Legino šolo. Pripomnil je, da se še ni slišalo, da bi se Italijani v čisto italijanskem kraju zanimali za slovensko šolo. — Nadalje je poročal o cestnem odboru ter pojasnil, da gre največ denarja skozi italijanske roke.

Kakor slednji govornik je nastopil naš prvoborilec g. dr. in dež. posl. Mandič. Tudi ta gospod se je zahvalil volilcem na zaupanju. Potem pa je poročal o sedanjem in nekdanjem zasedanju državnega zbora in posebno v stvareh, ki se tičejo koristi preprostega ljudstva. Naznanil je, da se med državnimi poslanci vstanovi kmetska stranka, ki jej bo namen v prvi vrsti skrbeti za kmeta. Tu je pripomnil, da je bila zasluga teh poslancev, da namerovani novi davak na vino ni stopil v veljavo.

Na prošnjo zborovalcev je poročal o gradbi novih cest ter objavil, da se je izposlovalo od države za novo cesto Koper—Truške in za cesto Sv. Anton—Truške 60 odstot. Kakih 15—26 odstot., upa, se iztisne iz dežele, a ostalo naj plačajo davkoplačevalci onih občin, skozi katere ima voditi cesta.

Na zadnje je govornik omenjal še koperske razstave in naglašal, da bo imela le-ta gotov deficit. Kdo da ga plača, o tem ni sedaj govora; le toliko je gotovega, da deficit nikakor ne bo pokrivala dežela. — (Burno ploskanje in živio-klici).

Na utemeljeni predlog g. učitelja Rudeža iz Gažona so zborovalci izrekli zaupanje našim poslancem.

Iz Kozine. Gospa Stegu je nabrala na pojedini jančka 6 K, g. Josip Bokalič daroval 80 stot, in g. Josip Grašič tudi 80 stot. za žensko podružnico CMD. na Kozini. — Denar je izročil blagajničarki.

Druge slovenske dežele.

CM podružnica za Beljak in okolico se je prebudila iz mrtvila. Minuli mesec je imele v „Društvenem domu“ na Brnci svoj občni zbor, na katerem se je izvolil odbor.

Odborniki so sami v narodnem boju osiveli rodoljubi, ali pa čile mlade moči, ki se tudi že delj časa trudijo za prosep narodne zavesti v tem ogroženem kraju. Med odborniki sta tudi brnški župnik Katnik in peravski župnik Trunk, moža kristalnočistega značaja, vsikdar pripravljena do raznih, tudi gmotnih žrtev za blagor svojega naroda. Predsednik pa je Matija Wutti, narodni brambovec še iz časov taborov. Na občnem zboru je pristopilo podružnici 20 novih članov.

Vse to so znamenja, da podli napadi na našo šolsko družbo niso omajali zaupanja, ki je ima naše ljudstvo do nje. „Oficijelni“ voditelji koroške slov. politike v svojem razdirajočem besnilu (po receptu „Slovenca“) proti CM prekrojni družbi, kakor kaže nimajo ljudstva za seboj. Povsodi po Koroškem so se v slednjem času osonvale nove podružnice in oživile stare. Če je to odgovor ljudstva, potem pa to zapuščeno ljudstvo odgovarja jasno dovolj.

Sveža sapa pihja po slavnem Korotanu, in zdi se, da vodi barko usode koroških

Slovencev preko vseh ovir do bratske sloge v delu za narodov blagor.

Gospodarstvo.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani (registrovana zadruga z omejeno zavezo) vabi na III. redni občni zbor, ki se bo vršil v četrtek, dne 23. junija 1910. v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

Predpoludne: od 9. do 12. ure: Predavanja o poslovanju zadrug.

Opoldne: Skupni obed.

Popoldne ob 3. uri:

Dnevni red: 1. Otvoritveni nagovor predsednika. 2. Določitev zapisnikarjev in skrutinatorjev (§ 12 pravil). 3. Citanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru (§ 12. al. 11). 4. Poročilo načelstva. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Poročilo o reviziji, izvršeni po zvezi. 7. Poslovno poročilo i. s.: a) splošno, b) denarna izravnava, c) blagovni posli, d) revizije. 8. Potrjenje letnega računa in bilance za leto 1909 (§ 12 al. 3). 9. Potrjenje obračuna in proračuna upravnih stroškov (12. al. 3). 10. Sklepanje o porabi čistega dobička, o snovanju in dotiranju rezervnih in erugih zakladov. 11. Volitev odbora (§ 13). — Predsednik izžreba 5 odbornikov (t. j. eno tretjino izvoljenih odbornikov), ki izstopijo; izstopivši smejo zopet biti izvoljeni). 12. Volitev nadzorstva. 13. Predlogi članic. 14. Slučajnosti.

Vsako včlanjeno zadrugo ali društvo zastopa na občnem zboru njen načelnik; če pa ta na občnem zboru ni prisoten, zastopa društvo drug pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdelanim pooblastilom dotične zadruge ali društva.

S posvetovalnim glasom se sme občnega zbora udeležiti vsak član kake včlanjene zadruge ali društva.

Na občnem zboru daja vsak vplačan delež en glas.

Računski zaključek, obračun in proračun upravnih stroškov, poročilo nadzorstva in predlogi načelstva so od 14. junija t. l. naprej razpoloženi v zvezini pisarni članom na vpogled.

Ljubljana, 25. maja 1910.
Jos. Lenarčič l. r.
t. č. predsed.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj ins. oddelku.

Teranopivci pozor! Kdor hoče ko zares dobrega, naj pride k meni, v ulico G. Vassari 12, GOSTILNA „AL CIGNO“. — A. Bolé. 1019

Proda se pes bernardinec 2 leti star Vpraša naj se na pošti v Škedenju. 1022

Prijetno in zdravo stanovanje z dvema ali tremi sobami, kuhinjo, vrtom, daje se za nizko ceno v najem v Dekanih — Sv. Nedelja ob reki Rižani in glavni cesti, pol ure oddaljeno od železniške postaje. Pojasnila daje Pij Bertok, krčmar Kons. društva v Dekanih 1007

Henrik Kosič naznanja, da je prevzel in vodi zadrženo gostilno članov N. D. O. v ulici Carradori, vogal ulice Carlo Ghega. Toči izvrstno vino, črno in belc in sveže pivo. Izborna kuhinja. 597

Javni ples — priredi društvo „Mladina“ v Križu na Krašu v nedeljo dne 19. t. m. Svira bo godba iz sv. Križa. — Začetek plesa ob 3. pop. 995

Zaloga vipavskega vina : TRST, ul. Istria št. 18. — Prodaja se na drobno po 64 stotink liter in za družine po 56 stotink liter Za gostilničarje cene po dogovoru. Vino domače prve vrste. Priporočila se: VINKO MAKOVEC. 955

Pozor! M. LEVI Pozor!

Trst - ul. Ombrello 8, III. nad. Trst Kupuje rabljeno pohištvo, ponošene obleke in šivalne stroje. Pisati dopisnico. Pride sam na dom.

Mihael Pernarčič Trst, ulica Romagna 16, stavbeni in umetniški inženir, izvršuje vsakovrstne specialne tete za nostranje in zunanje uredbe v stanovanjih, pisarnah itd. Cene zelo zmerno. Priporočila se vsem Slovanom. 755

Gostilničar Kulot „Pri treh prijateljih“ v Gorici, ulica Caserma št. 11, se priporočila z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom. 854

Išče se praktičnega kočijaža, ki bi znal držati v redu kočije. Pojasnila daje Novo pogrebno podjetje, Corso 49, Trst. 1009

CANTI JUGOSLAVI : (napisno IVAN KUŠAR). — Ta prvi zvezek te knjige je dotiskan v Italiji. Prevodi v italijanskem jeziku najboljših slovenskih, srbsko-hrvatskih in bolgarskih pesnikov — Ta I. zvezek bo obsegal tudi: Uvod, potem kratak načrt zgodovine slovenskega, srbsko-hrvatskega in bolgarskega slovstva in bibliografije sledečih pesnikov: Prešeren, Gregorčič, Kekec, Zmaj Jovan Jovanović, Preradović, Branko Radičević, August Š. noa. — Knjiga se bo prodajala po K 3.— v vseh knjigarnah. V zalogi pri Josipu Gorenjcu (Slovenska knjigarna) Trst, Via Valdirivo št. 40.

Trgovski pomočnik več tudi leane slovenskega in nemškega jezika išče primerne službe. Ponudbe pod „Pošten“ na Inzeratni odd. Edinosti. 1024

Priporočam narodno-zavednemu občinstvu ki zna ceniti umetno. izdelek modernih slik, svoji odklapani podjetji: Trst, Via delle Poste 10. — Gorica, Gosposka ulica 7 ANTON JERKIČ, fotograf. 2129

Proda se stalna vodna moč z 50 HP in velikimi tovarniškimi poslopji blizu železnice pri Ljubljani. Vprašanja pod „TOVARNA“ na Inzeratni oddelku Edinosti. 994

Velikanski : dohod : za : novo : : : sezono.

Lastna kro : jačnica. :

Delo so : lidno.

Zaloga izgotovljenih oblek

magazino vestiti (fatti)

konkurentne cene

J. F. FARCHI

TRST

V. G. Carducci 32 (vogal Santorio)

TRVDKA

Adolf : Kistoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. TELEFON št. 16-83.

(zraven restavracije Cooperativa ex Hacher) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju

Uradnik več slovenskega, hrvaškega, nemškega in italijanskega ter deloma francoskega jezika, išče službe kot korespondent ali računski uradnik. Sprejme tudi vsako pisarniško delo. Naslov pri Ins. odd. Edinosti 9000

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove (vogal Torrence) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke postani za otroke. Površniki, močne jope, kakor tudi različnih palstetov. Obleke za dom in delo, Delavske obleke, Tirolski loden. Nepremočljivi plači (pristni angleški). Spoojaliteta: blago tu- in inozemskih tovarov. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

Kupujte KOLINSKO CIKORIJU!

Pozor Slovenci v Kopru!

Naznanjam, da sem otvoril v Kopru v ulici Santorio Santorio

ново higijenično tovarno KISELICE in sicer Pokalico (pašarete) in sodovke (šifon) najboljše vrste.

Ker ni v Kopru nobene druge tovarne enake stroke, se slovenskemu občinstvu zlasti Slovincem in Hrvatom na deželi najtopleje priporočam. — SLOVENCI IN HRVATJE, zahtevajte v mestu povsod le moj izdelek!

ANTON VATOVAC, tovarnar.

Evpeptična grenčica Stalda

MARGO F. MARTINOLICH, Mali Lošinj

Ta tekočina je bila od vseh takozvanih toničnih tekočin, povspešujočih prebavljanje, od zdravnikov pripoznana za najboljšo. — Ne glede na to, da je zelo prijetna za okus radi pravilne proporcije alkohola in aromatičnih snovi, ima tudi lastnost, da

ne vpliva dražilno, kakor drugi slični izdelki.

Je izboren pripomoček v vseh adinamičnih boleznih in specijelno za prebavljanje, v malaričnih boleznih, anemiji, nevrasteniji, infekcijah itd. Priporočljiva je rekonvalescentom vsake starosti in se jo jemlje lahko čisto ali pa z vinom, mineralno vodo, kavo itd.

Marco F. Martinolich

Zastopnik za Trst in Avstro-Ogrsko:

Via Boschetto 2 Simone Ascoli Via Boschetto 2

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerno.

Bogata izbora izbora popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kadilne dvorane v najnovejšem slogu. — SPECIJALITETA: Železno in medeno pohištvo

Bogata izbora vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

Na obroke! Velika izbora Na obroke!

izgotovljen. oblek za gospode in manuf. blaga

po jako zmernih cenah

JAKOB DUBINSKY, Trst, Barriera 34, II. n.

Predno nakupite pohištvo, blagovolite obiskati

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Giosuè Carducci 20, kjer najdete solid. blago

po najnižih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in prostornih sob, posebne olajšave.

novoporočencem :::